

9. cvičenie z mechaniky

Peter Maták, peter.matak@fmph.uniba.sk

23. apríla 2025

Príklady z cvičenia

1. Zopakujte si samostatne odvodenie vlnovej rovnice pre priečne vlnenie gitarovej struny. Následne uvažujte strunu s hmotnosťou $M = 3$ g a dĺžkou $L = 60$ cm.
  - (i) Aká veľká je sila F napínajúca strunu, ak po brknutí na ňu počujeme tón s frekvenciou $f = 100$ Hz?
  - (ii) Tón s akou frekvenciou sa ozve, ak strunu pritlačíme k hmatníku tak, aby sme jej dĺžku skrátili o jednu štvrtinu?
2. Nájdite riešenie vlnovej rovnice pre šírenie pozdĺžnych vĺn v pružnej tyči s upevnenými koncami a počiatočnými podmienkami

$$u(x, 0) = A \sin \frac{3\pi x}{L} \quad \text{a} \quad \frac{\partial u(x, 0)}{\partial t} = 0. \quad (1)$$

3. Vstup do potrubia vodnej elektrárne má plochu prierezu 0.75 m². Voda do neho vstupuje rýchlosťou 0.4 m/s. V budove elektrárne je o 200 m nižšie úzky výstup, z ktorého voda vyteká rýchlosťou 9.5 m/s. Aká je plocha jeho prierezu? Odhadnite, aký je približne rozdiel tlakov medzi vstupom a výstupom potrubia?
4. Voda vo fontáne strieka do výšky $H = 2$ m. Odhadnite, aký je tlak vody v privodnom potrubí zakopanom v hĺbke $h = 1$ m pod miestom, z ktorého strieka voda? Plocha prierezu tohto potrubia je pritom dvakrát väčšia, než plocha prierezu jeho ústia. Úlohu riešte najprv všeobecne, potom pre zadané hodnoty.

Domáce úlohy

1. Potrubie s vnútorným priemerom 2.5 cm privádza vodu do prízemí domu rýchlosťou 1 m/s pod tlakom 2×10^5 Pa. Na druhom poschodí, vo výške 8 m, má potrubie hrúbku 1.25 cm. Aká je v ňom približne rýchlosť prúdenia? Aký je tlak vody?
2. Nájdite Fourierov rozvoj na intervale $\langle 0, L \rangle$ pre funkciu

$$f(x) = \begin{cases} x, & \text{ak } x \in \langle 0, \frac{L}{2} \rangle \\ L - x, & \text{ak } x \in \langle \frac{L}{2}, L \rangle. \end{cases}$$